

govori i o slobodi ispoljavanja sopstvene vere, obavljanja verskih obreda, pohađanja verske službe ili verske nastave i iznošenja sopstvenih verskih ubeđenja. Dok je sama sloboda veroispovesti neograničena, Ustav predviđa pod kojim uslovima je moguće ograničavanje slobode ispoljavanja verskih uverenja. Svako ograničenje mora biti utemeljeno u zakonu, i može biti uvedeno ukoliko je to neophodno u demokratskom društvu, radi zaštite života i zdravlja ljudi, morala demokratskog društva, sloboda i prava građana zajamčenih Ustavom, javne bezbednosti i javnog reda ili radi sprečavanja izazivanja ili podsticanja verske, nacionalne ili rasne mržnje. Ustav takođe propisuje da niko nije dužan da se izjašnjava o svojoj veroispovesti, a roditelji slobodno odlučuju o verskom obrazovanju i vaspitanju svoje dece. Sloboda verskog organizovanja je regulisana kroz odredbu Ustava o položaju crkve i vere, odnosno o ravnopravnosti crkvi i verskih zajednica (čl. 44). Pravo na prigovor savesti predviđen je Ustavom (čl. 45), međutim ova garancija je izgubila na praktičnom značaju profesionalizacijom Vojske Srbije 2011. godine.

8.2. Zakonodavni okvir, položaj verskih zajednica i ostvarivanje prava na slobodu misli, savesti i veroispovesti.

Zakon o crkvama i verskim zajednicama detaljnije uređuje pitanja ostvarivanja prava na slobodu misli, savesti i veroispovesti. On pravi razliku između četiri kategorije crkava i verskih zajednica i to: tradicionalne, konfesionalne, nove verske organizacije i u četvrtu kategoriju, koju Zakon eksplicitno ne pominje ali je implicitno ustanovljava, svrstane su verske zajednice koje nisu registrovane. Ustanovljena je i obaveza da se crkve i verske zajednice registruju, a sam postupak registracije bliže uređuje Pravilnik o sadržini i načinu vođenja Registra crkava i verskih zajednica. Odmah po usvajanju Zakon i Pravilnik su bili predmet oštre kritike, pa je Ustavnom sudu Srbije podneto nekoliko inicijativa i predloga za ocenu ustavnosti pojedinih odredbi. Kao i prethodnih godina Izveštaj o napretku Srbije Evropske komisije ističe da sporne odredbe Pravilnika o sadržini i načinu vođenja Registra

crkava i verskih zajednica mogu predstavljati povredu načela neutralnosti države prema unutrašnjim poslovima verskih zajednica.

Nakon šest godina od podnošenja dve inicijative i četiri predloga za ocenu ustavnosti pojedinih odredbi Zakona o crkvama i verskim zajednicama, Ustavni sud je 2013. godine sve inicijative i predloge za ocenu ustavnosti odbacio, odnosno odbio kao neprihvatljive. Tako je Ustavni sud, posle testa apstraktnog preispitivanja ustavnosti, zauzeo stav da su sve osporene odredbe u skladu sa Ustavom i međunarodnim instrumentima za zaštitu ljudskih prava.

Najvažnije pitanje koje se u ovom predmetu našlo pred Ustavnim sudom, od-nosilo se na *diskriminatornu podelu verskih subjekata* već u samom tekstu zakona, i to u korist tradicionalnih crkvi i verskih zajednica, a na štetu konfesionalnih zajednica i drugih verskih zajednica. Naime, Zakon priznaje status tradicionalnih crkava i tradicionalnih verskih zajednica onim crkvama i verskim zajednicama koje u Srbiji imaju viševjekovni istorijski kontinuitet i čiji je pravni subjektivitet stečen na osnovu posebnih zakona (čl. 10, st. 1 i 2) i to: Srpskoj pravoslavnoj crkvi, Rimokatoličkoj crkvi, Slovačkoj evangelističkoj crkvi a.v., Reformatskoj hrišćanskoj crkvi i Evangelističkoj hrišćanskoj crkvi a.v., Islamskoj i Jevrejskoj verskoj zajednici. Sa druge strane, Zakon ne navodi